TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

Nặng - Nhẹ danh xưng

ISSN: 2734-9195 14:34 18/10/2026

Giữ tinh thần tĩnh lặng, giữ tình cảm thiện lành cho những thầy cô đã từng bên bạn, rồi có một ngày, họ sẽ nhận ra, tình cảm chân thành mà bạn dành cho họ đáng quý hơn nhiều so với những danh xưng ngày trước.

Một buổi chiều, khi ánh nắng cuối ngày không còn bỏng gắt, tôi ngồi cùng một người bạn, trong không gian yên ắng của góc trà chiều, với những câu chuyện thường ngày nhưng cũng cho tôi những điều ý nghĩa!

Bạn nói với tôi rằng, bạn từng có những Thầy Cô đồng trang lứa với mình, một ngày, bạn thay đổi cách xưng hô, bạn không còn xưng với họ là con mà đổi sang từ “mình” thì họ không còn vui vẻ với bạn như trước nữa.

Trong ánh mắt họ, bạn trở thành người thay đổi, kiêu căng, không tôn trọng họ bởi bạn đặt mình ngang hàng với họ.

Bạn hỏi rằng: “Bạn đúng hay sai?”. Tôi nói rằng, bạn không có gì sai, thay đổi danh xưng không đồng nghĩa thay đổi đi sự tôn trọng, tình cảm trong con người bạn, chỉ cần danh xưng đó không thô thiển và xúc phạm.

Còn nếu ai đó cho rằng, bạn phải trung thành với danh nghĩa là con, bạn phải dưới họ, bạn phải hạ thấp mình để họ không bị lạc mất vị trí bề trên, thì đó là do cái tôi của họ, là do sự dính mắc nơi tâm của họ quá lớn, lớn đến mức không buông ra được và nếu điều đó làm họ bực dọc, khó chịu, nghĩ về bạn bằng suy nghĩ không thiện cảm, thêu dệt về bạn bằng những suy diễn không đáng có, thì nỗi khổ đó là do họ chứ không phải do bạn.

Ngày nay, khi con người đang tiến dần đến việc xóa bớt đi những khoảng cách, rào cản trong giao tiếp, có một trào lưu người trẻ gọi Mẹ là Chị. Trong giáo dục, sự dịch chuyển từ “lấy giáo viên làm trung tâm” thành “lấy học sinh làm trung tâm” để tạo ra tâm lý hòa hợp, bình đẳng, tôn trọng và lắng nghe, mang đến sự tiến bộ và hạnh phúc thay vì chỉ duy nhất sự áp đặt giữa người lớn và người nhỏ, của ra lệnh và chấp hành, của những bất đồng không được trình bày hay trao đổi.

Một người bạn khác của tôi, từng chia sẻ rằng: “Mình không gọi các Ni trong Chùa là Cô, mình gọi là chị, mình không xưng con, mình xưng là em, bởi đó là sự công bằng, bình đẳng giữa người với người trong tất cả mọi lĩnh vực. Điều đó làm mình thấy hòa hợp và dễ chịu”. Tất nhiên việc thay đổi cách xưng hô không làm thay đổi sự kính trọng hay thiện cảm trong mỗi con người.

Và một ngày, tôi nhận ra, mình không còn nhỏ để mãi là một đứa con trong mắt ai đó, để nương tựa và bám víu, tôi cần làm một người bạn đồng hành ngay cả với Cha Mẹ của mình, với cả những Thầy, Cô đồng trang lứa.

Những danh xưng gần gũi để tôi có thể tiếp xúc họ một cách thoải mái hơn, giảm bớt đi khoảng cách hơn, để mình có thể cùng họ đi qua những thăng trầm, gian khó mà không phải rụt rè, núp bóng ở phía sau lưng, đẩy hết mọi bão giông, đứng mũi chịu sào về phía người mang danh người lớn.

Cuộc đời là vạn biến, không có gì thường hằng, nếu chỉ vì một sự thay đổi xưng hô không bắt buộc để mang nặng tự ái trong lòng, nuôi dưỡng những điều băn khoăn khó chịu thì điều đó chỉ làm cho mình khổ, bởi người ta lớn không phải

bằng một danh xưng, sự phân cấp mà từ cách chúng ta khiêm hạ, bình đẳng và thấu hiểu với thân hữu quanh mình.

Con người trải qua muôn nghìn kiếp luân hồi, những người ở kiếp này, biết đâu đã từng là Cha Mẹ của ta trong kiếp trước, vì thế nhiều người luôn tránh được ai đó chắp tay, hạ mình cung kính, tránh ai đó quỳ lạy, xưng con, bởi họ cho rằng khi mình chưa biết kiếp trước người đó là ai, khi mình vẫn còn là một phàm phu thì để ai đó hạ mình cung kính sẽ làm mình tổn thọ.

Chốn tục trần, có quá nhiều thứ cơ bản để chúng ta phải quan tâm, nhưng hãy quan tâm những điều cần thiết, mang lại giá trị cho mình, cho đời, để sự quan tâm đó là một sự hữu ích giúp mình và người khác hạnh phúc, bình an chứ đừng chỉ vì một vài cách thay đổi danh xưng mà nặng tâm khó chịu. Mọi suy diễn, suy cho cùng là không nên có, bởi nó chỉ xuất phát từ suy luận một chiều mà có những điều chúng ta không thể nào biết được.

Một người Thầy từng nói với tôi rằng, điều buồn nhất trong cuộc đời không phải là nhìn lầm một người xấu thành người tốt mà là khi chúng ta nghĩ một người tốt thành người xấu, để từ đó mang những hoài nghi, định kiến bất an.

Tùy vào từng hoàn cảnh, thời điểm, quan điểm mà mỗi người có thể chọn cho mình một cách xưng hô sao cho thân thiện, phù hợp mà không làm mất đi sự tôn trọng dành cho ai đó. Buông xuống những chấp nhặt, buông xuống một cái Tôi, chấp nhận sự thay đổi tự nhiên và nuôi dưỡng một tâm hồn trong trẻo là cách để chúng ta nhìn cuộc đời được nhẹ!

Tôi động viên bạn, hãy dành thời gian tập trung vào những điều cần thiết khác, giữ tinh thần tĩnh lặng, giữ tình cảm thiện lành cho những thầy cô đã từng bên bạn, rồi có một ngày, họ sẽ nhận ra, tình cảm chân thành mà bạn dành cho họ đáng quý hơn nhiều so với những danh xưng ngày trước.

Sài Gòn, một chiều An!

Tác giả: **Võ Đào Phương Trâm**

Ghi chú: *Bài viết thể hiện góc nhìn, lập luận và cách hành văn của tác giả.*